

Votează
cu încredere

**GHIDUL
OBSERVATORULUI
LA REFERENDUMUL REPUBLICAN
CONSTITUȚIONAL ȘI
ALEGERILE PREZIDENȚIALE
din 20 octombrie 2024**

GHIDUL OBSERVATORULUI

LA REFERENDUMUL
REPUBLICAN CONSTITUȚIONAL ȘI
ALEGERILE PREZIDENȚIALE
din 20 octombrie 2024

Mesaj de interes public, distribuit de Comisia Electorală Centrală, în cadrul campaniei de informare pentru referendumul republican constituțional și alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024. Tiraj 1000 ex., achitat conform contractului nr. 76-APr/2024 din 20.08.2024.

CUPRINS:

Cine poate fi observator?	3
Cine și în ce condiții poate acredita observatori?	4
Unde își pot desfășura activitatea observatorii și care este perioada lor de activitate?	6
Drepturile și obligațiile observatorului.....	7
Răspunderea observatorilor	9
Legislația electorală.....	10
Interacțiunea observatorilor cu alți subiecți electorali.....	11
Monitorizarea activității organelor electorale	12
Monitorizarea activităților legate de listele electorale.....	15
Monitorizarea operațiilor în legătură cu buletinele de vot.....	18
Monitorizarea activităților din ziua votării.....	19
Anexă. Datele de contact ale organelor electorale	27

CINE POATE FI OBSERVATOR?

Observatorii sunt persoanele cu drept de vot, care reprezintă organizații sau instituții din țară, străine sau internaționale și care îndeplinesc misiunea de a observa modul de organizare și desfășurare a alegerilor.

Pentru a avea dreptul să monitorizeze alegerile, persoana trebuie să fie **acreditată de organele electorale în calitate de observator**, în conformitate cu prevederile art. 88 din Codul electoral nr. 325/2022 și Regulamentul privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1195/2023.

Observatorii pot fi:

- ➔ **naționali** – cetățeni ai Republicii Moldova cu drept de vot acreditați de Comisia Electorală Centrală sau de consiliile electorale de circumscripție în modul stabilit de Codul electoral, la solicitarea asociațiilor obștești și a instituțiilor de instruire și cercetare în domeniul electoral din Republica Moldova, care au misiunea de a observa modul de organizare și desfășurare a alegerilor;
- ➔ **internaționali** – cetățeni ai Republicii Moldova cu drept de vot, precum și cetățeni străini, reprezentanți ai autorităților electorale din străinătate și ai instituțiilor de instruire și cercetare în domeniul electoral, ai organizațiilor internaționale, ai guvernelor statelor străine și ai organizațiilor neguvernamentale din străinătate, de asemenea experți internaționali în domeniul electoral, acreditați de Comisia Electorală Centrală în condițiile Codului electoral, care au misiunea de a observa modul de organizare și desfășurare a alegerilor.

NOTĂ!

- ✓ Se consideră calificată și poate solicita acreditarea observatorilor o organizație neguvernamentală din țară sau din străinătate dacă în statutul sau în alte acte interne ale acesteia se prevede desfășurarea misiunilor de observare a alegerilor și/sau realizarea activităților în domeniul apărării drepturilor omului sau a valorilor democratice, promovarea democrației participative și/sau intereselor unor categorii de cetățeni. Organizația neguvernamentală trebuie să aibă un organ permanent de conducere, reprezentanți autorizați și mecanisme pentru comunicare cu aceștia.
- ✓ Cererea pentru acreditarea observatorilor internaționali poate fi depusă dacă entitatea a primit o invitație pentru monitorizarea alegerilor. Invitarea poate fi făcută de către *Comisia Electorală Centrală*, din propria inițiativă sau la solicitarea entității interesate, sau prin intermediul *Ministerului Afacerilor Externe*, la solicitarea Comisiei.

CINE ȘI ÎN CE CONDIȚII POATE ACREDITA OBSERVATORI?

Organele responsabile pentru acreditarea observatorilor:

- ➔ Comisia Electorală Centrală acreditează:
  - **observatori internaționali** (pentru aceștia înregistrează, la solicitare, interpreți/traducători);
  - **observatorii naționali**.
- ➔ Consiliul electoral de circumscripție acreditează, la cerere:
  - **observatori naționali**.

Documentele necesare pentru acreditare

Pentru acreditarea observatorilor și/sau înregistrarea interpreților se depun următoarele documente:

- ➔ **În cazul observatorilor naționali:**
  - cererea din partea instituției/organizației privind acreditarea observatorilor;
  - lista persoanelor propuse pentru a fi acreditate, completată conform modelului din **Anexa nr. 1** la *Regulamentul privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora*;
  - organizațiile obștești vor prezenta copiile de pe extrasul din Registrul de stat al unităților de drept, **eliberat cu cel mult 6 luni** până la momentul prezentării, precum și copia de pe statut;
  - instituțiile de instruire și cercetare în domeniul electoral din Republica Moldova vor prezenta copia de pe actul de înregistrare la organul de stat competent;
  - copia de pe actul de identitate valabil (buletinul de identitate, buletinul de identitate provizoriu cu mențiunile privind cetățenia Republicii Moldova).
- ➔ **În cazul observatorilor internaționali:**
  - cererea din partea instituției/organizației care solicită acreditarea observatorilor și/sau înregistrarea interpreților;
  - organizațiile obștești vor prezenta copia de pe statut, precum și copia de pe certificatul de înregistrare la organul competent sau echivalentul acestuia;
  - instituțiile de instruire și cercetare în domeniul electoral din străinătate vor prezenta copia de pe actul de înregistrare la organul de stat competent;
  - formularul cererii pentru acreditarea observatorului internațional completat conform modelului din **Anexa nr. 2** la *Regulamentul privind statutul*

observatorilor și procedura de acreditare a acestora. **Formularul se completează de fiecare candidat;**

- pentru cetățenii străini – copia de pe pașaportul cetățeanului străin valabil (document de călătorie);
- pentru cetățenii Republicii Moldova – copia de pe actul de identitate valabil (buletinul de identitate, buletinul de identitate provizoriu cu mențiunile privind cetățenia Republicii Moldova).

Cererile de acreditare a observatorilor naționali se examinează în termen de **cel mult 5 zile** de la depunerea dosarului complet, iar a celor internaționali în termen de **cel mult 10 zile**, dar nu mai târziu de ziua precedentă zilei alegerilor. Organul electoral adoptă o hotărâre prin care: acreditează toate persoanele de pe listă; acreditează doar o parte din persoanele de pe listă sau respinge cererea de acreditare.

În cazul respingerii candidaturii înaintate, organul electoral este obligat să comunice părții care a înaintat candidatura motivul refuzului.

NOTĂ!

- ➔ Observatorii pot fi acreditați până la începerea perioadei electorale. Cererea de acreditare se depune cel târziu cu 7 zile până la data alegerilor (13.10.2024).
- ➔ O persoană poate fi observator doar din partea unei singure entități abilitate.
- ➔ Calitatea de observator este incompatibilă cu cea de:
  - ✓ candidat la funcția electivă sau reprezentanți ai participantului la referendum;
  - ✓ trezorer al partidului politic, concurentului electoral, participantului la referendum sau grupului de inițiativă;
  - ✓ funcționar electoral;
  - ✓ reprezentant sau persoană de încredere a concurentului electoral ori a participantului la referendum;
  - ✓ conducător sau membru al grupului de inițiativă;
  - ✓ conducător (persoană cu funcții de răspundere) al cultului religios sau deservent din cadrul acestuia;
  - ✓ operator de interviu autorizat pentru efectuarea exit-pollurilor.

Retragerea acreditării observatorului sau înlocuirea acestuia cu o altă persoană poate fi solicitată de către entitatea care a solicitat anterior acreditarea acestei persoane, printr-o cerere scrisă, depusă la autoritatea electorală corespunzătoare.

Persoana fizică în privința căreia Comisia Electorală Centrală a dispus aplicarea sancțiunii sub formă de anulare a acreditării este decăzută din dreptul de a fi acreditată în această calitate în cadrul aceleiași perioade electorale.

UNDE ÎȘI POT DESFĂȘURA ACTIVITATEA OBSERVATORII ȘI CARE ESTE PERIOADA LOR DE ACTIVITATE?

Unde își pot desfășura activitatea observatorii?

Observatorii acreditați de către **Comisia Electorală Centrală** pot monitoriza procesul electoral pe întreg teritoriul țării, în toate circumscripțiile electorale și la toate secțiile de votare, inclusiv la secțiile de votare constituite pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului și cele din străinătate. Observatorii acreditați de către **consiliul electoral de circumscripție** pot monitoriza procesul electoral doar pe teritoriul circumscripției din raza teritorială a acestuia.

Perioada de activitate

Exercitarea atribuțiilor de observator începe din data intrării în vigoare a hotărârii de acreditare și expiră în ziua imediat următoare zilei în care rezultatele finale ale alegerilor și/sau referendumului sunt confirmate irevocabil de către organele competente.

În cazul infirmării legalității alegerilor și/sau referendumului și efectuării votării repetate, acreditarea se păstrează. În cazul dispunerii alegerilor noi după votarea repetată, acreditarea se reconfirmă la cererea solicitantului, fără necesitatea prezentării unor acte suplimentare.

DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE OBSERVATORULUI

Observatorii AU DREPTUL:

- ✓ să asiste, fără a se implica în proces, la toate operațiunile electorale, inclusiv la toate ședințele organelor electorale, la verificarea, sigilarea și deschiderea urnelor de vot, la numărarea, totalizarea voturilor și centralizarea rezultatelor votării, la procesul de verificare a documentelor pentru înregistrarea candidaților, grupurilor de inițiativă, participanților la referendum, la procesul de pregătire, tipărire și expediere a buletinelor de vot și certificatelor pentru drept de vot, la întocmirea tuturor proceselor-verbale privind rezultatele votării;
- ✓ să asiste la procesul de verificare a listelor de subscripție, în baza unei cereri scrise către organul electoral;
- ✓ să ia cunoștință de listele electorale;
- ✓ să informeze președintele organului electoral despre neregulile observate în procesul alegerilor;
- ✓ să aibă acces la toate informațiile cu caracter electoral, la listele electorale, la procesele-verbale întocmite de organele electorale;
- ✓ să obțină copii de pe hotărârile, procesele-verbale ale organului electoral;
- ✓ să asiste, fără a se implica în proces, la întâlnirile concurenților electorali/participanților la referendum;
- ✓ după ce vor înștiința președintele organului electoral, să efectueze înregistrări video și audio, să fotografieze derularea procesului electoral, fără a pune în pericol secretul și securitatea votării sau protecția datelor cu caracter personal;
- ✓ să informeze opinia publică privind constatările efectuate;
- ✓ să întreprindă alte acțiuni care nu contravin legislației.

Observatorii naționali pot depune sesizări privind neregulile observate, care se examinează de către organul electoral, cu informarea obligatorie a autorului sesizării despre decizia luată. Depunerea și soluționarea sesizărilor sunt efectuate atât în formă scrisă, cât și prin intermediul modulului „Observatori” al Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri”. În afară de observatori, acces la **modulul „Observatori”**, în perioada electorală, îl au organele electorale de toate nivelurile.

Observatorii internaționali, în caz de necesitate, pot fi însoțiți de interpreți, care nu vor interveni în procesul electoral sau în alte acțiuni ale organelor electorale.

Observatorii SUNT OBLIGAȚI:

- ✔ să fie imparțiali și să nu-și exprime părerile personale sau preferințele vizavi de anumiți concurenți electorali/participanți la referendum sau privind unele probleme ce apar în procesul alegerilor/referendumului;
- ✔ în ziua alegerilor să nu exprime constatări care ar favoriza sau defavoriza anumiți concurenți electorali/participanți la referendum;
- ✔ să nu intervină în procesul alegerilor, în procedurile din ziua alegerilor sau în numărarea voturilor;
- ✔ să poarte legitimația eliberată de organul electoral și, la solicitarea tuturor persoanelor interesate, să se legitimeze și să confirme că persoana care îi însoțește este interpret, toți urmând să prezinte actul de identitate;
- ✔ să nu poarte la vedere simboluri ce aparțin concurenților electorali/participanților la referendum;
- ✔ să nu dea instrucțiuni sau să întreprindă acțiuni contrare deciziilor organelor electorale;
- ✔ să nu facă agitație în favoarea sau în defavoarea concurenților electorali/participanților la referendum;
- ✔ să cunoască și să respecte legislația Republicii Moldova;
- ✔ să asigure, în conformitate cu Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, confidențialitatea și conformitatea prelucrării datelor cu caracter personal la care au acces și să nu utilizeze/prelucreze datele în alte scopuri decât cel stabilit, precum și să nu dezvăluie datele de care au luat cunoștință în activitatea lor nici după încetarea calității de observator.

RĂSPUNDEREA OBSERVATORILOR

Observatorul poartă răspundere conform legislației.

În cazul încălcării de către observator a cadrului normativ electoral, organul electoral care a acreditat observatorul este în drept să îi aplice, prin hotărâre, ținând cont de gravitatea încălcării, una dintre următoarele sancțiuni:

- avertisment;
- anularea acreditării.

ATENȚIE!

Anularea acreditării observatorului are ca efect decăderea persoanei respective din dreptul de a fi acreditată în această calitate în cadrul aceleiași perioade electorale.

Se califică drept încălcare:

- ✓ orice acțiune de agitație electorală pentru sau împotriva unui partid politic, concurent electoral sau candidat, grup de inițiativă;
- ✓ încercarea de a influența opțiunea alegătorului;
- ✓ nerespectarea în orice mod a drepturilor și obligațiilor observatorului;
- ✓ divulgarea datelor cu caracter personal care au devenit cunoscute în procesul electoral.

Hotărârea cu privire la aplicarea sancțiunii poate fi contestată în conformitate cu prevederile capitolului XIII din Codul electoral nr. 325/2022.

Pentru nerespectarea dispozițiilor ce vizează domeniul protecției datelor cu caracter personal, observatorul poartă răspundere conform legii. În cazul survenirii răspunderii, aceasta se aplică de către organele abilitate, în limita acțiunilor/inacțiunilor săvârșite de către observator.

Pentru încălcări grave ale legislației electorale se aplică pedeapsa penală. Sunt considerate infracțiuni penale **împiedicarea** prin orice mijloace a exercitării libere a dreptului electoral sau **împiedicarea** activității organelor electorale: **săvârșită** prin blocarea sau atacarea localurilor secțiilor de votare prin orice mijloc și în orice formă; **săvârșită** prin sustragerea urnelor de vot sau a documentelor electorale; **săvârșită** cu periclitarea vieții persoanei; **însoțită** de vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății; **soldată** cu alte urmări grave. De asemenea, sunt prevăzute pedepse penale pentru oferirea sau darea de bani, bunuri, servicii ori de alte foloase în scopul determinării alegătorului să își exercite sau să nu își exercite drepturile electorale în cadrul alegerilor.

LEGISLAȚIA ELECTORALĂ

Sunt o serie de acte naționale și internaționale care reglementează procesul electoral din Republica Moldova.

Pe plan internațional, cel mai important document ale cărui prevederi sunt obligatorii pentru toate statele membre ale ONU este **Declarația Universală a Drepturilor Omului**.

Pe plan național sunt **Constituția Republicii Moldova**, care reprezintă legea supremă în stat, și **Codul electoral**, care este actul normativ ce reglementează modalitatea organizării și desfășurării alegerilor. Totodată, Comisia Electorală Centrală aprobă **regulamente, instrucțiuni** care sunt obligatorii pentru toți cetățenii și subiecții electorali.

Prin urmare, în activitatea lor, persoanele acreditate în calitate de observatori își vor desfășura activitatea în condițiile legislației Republicii Moldova și se vor conduce de Constituția Republicii Moldova, de Codul electoral, de Regulamentul privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora, de alte acte normative în domeniu, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Ierarhia izvoarelor de drept pentru procesul electoral este reprezentată schematic în modul următor: *Constituția RM* → *Codul electoral* → *Regulamente* → *Instrucțiuni* → *Hotărâri*.

În cazul în care prevederile actului normativ inferior intră în contradicție cu prevederile actului normativ superior, se vor aplica normele actului normativ superior.

De asemenea, dacă aceste prevederi intră în contradicție cu prevederile altui act normativ de același nivel, se vor aplica normele adoptate la o dată ulterioară.

ATENȚIE!

Atribuțiile observatorilor, organelor electorale și ale altor subiecți electorali sunt stabilite în actele enumerate mai sus și trebuie îndeplinite în conformitate cu acestea. Interpretări arbitrare nu se admit!

INTERACȚIUNEA OBSERVATORILOR CU ALȚI SUBIECȚI ELECTORALI

În conformitate cu art. 80 alin. (8) din Codul electoral, au dreptul să asiste la toate ședințele organelor electorale, precum și la numărarea și totalizarea voturilor, la operațiile în legătură cu listele electorale, buletinele de vot și alte documente electorale, la întocmirea proceselor-verbale privind rezultatele votării: membrii și reprezentanții organelor electorale ierarhic superioare; reprezentanții concurenților electorali/participanților la referendum; observatorii naționali și internaționali acreditați, precum și interpreții acestora; jurnaliștii legitimați de instituțiile mass-media și confirmați ulterior de Comisia Electorală Centrală.

ATENȚIE!

Nicio altă persoană, decât cele sus-menționate, nu poate rămâne în incinta secției de votare mai mult timp decât este necesar pentru a-și exercita dreptul de vot.

Pe lângă subiecții enumerați, în procesul de monitorizare a alegerilor, observatorii mai pot interacționa cu: alegătorii; competitori electorali; persoanele de încredere ale concurenților electorali/participanților la referendum sau reprezentanții altor instituții (persoanele care reprezintă autorități ale administrației publice centrale sau locale, poliția etc.)

MONITORIZAREA ACTIVITĂȚII ORGANELOR ELECTORALE

În procesul de monitorizare, observatorii se află în relații permanente de colaborare cu reprezentanții organelor electorale.

Organele electorale:

Comisia Electorală Centrală (CEC) – autoritate publică independentă și apolitică, înființată pentru realizarea politicii electorale. Misiunea Comisiei Electorale Centrale este crearea condițiilor optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege și de a fi aleși în cadrul unor alegeri libere și corecte, inclusiv prin asigurarea respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale. Comisia Electorală Centrală este un organ colegial și este constituită, în prezent, din 9 membri, toți cu statut permanent: un membru este desemnat de către Președintele Republicii Moldova, ceilalți 8 membri – de către Parlament, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției. Comisia Electorală Centrală este asistată de un aparat.

Centrul de instruire continuă în domeniul electoral (CICDE) este o instituție publică fondată de Comisia Electorală Centrală, care realizează activități de instruire, educație, cercetare și informare în domeniul electoral. Centrul instruieste și certifică funcționarii electorali, precum și alte categorii de persoane interesate și/sau antrenate în procesul electoral.

Consiliile electorale de circumscripție de nivelul al doilea (CECE II) sunt organele electorale care activează permanent, cu excepția consiliilor electorale de circumscripție constituite pentru secțiile de votare din afara țării și pentru localitățile din stânga Nistrului. Acestea se constituie de către CEC, cu cel puțin 50 de zile înainte de ziua alegerilor și sunt formate dintr-un număr impar de membri, de cel puțin 7 și de cel mult 11 persoane.

În componența CECE II activează, cu statut permanent, președintele acestuia. Ceilalți membri ai CECE II, cu excepția președintelui, sunt desemnați cu cel puțin 55 de zile înainte de ziua alegerilor, după cum urmează: doi membri din partea judecătorei în a cărei rază teritorială se află consiliul electoral; doi membri din partea consiliului local de nivelul al doilea în a cărui rază teritorială se află consiliul electoral respectiv; câte un membru din partea fiecărui partid politic reprezentat în Parlament.

Birourile electorale ale secțiilor de votare (BESV) se constituie de către CECE II cu cel puțin 25 de zile înainte de ziua alegerilor, dintr-un număr impar de membri, cel puțin 5 și cel mult 11 persoane. Birourile gestionează procesul electoral la nivel de

secție de votare. 3 membri sunt desemnați de către consiliile locale și câte unul este desemnat de fiecare partid politic reprezentat în Parlament. În cazul în care după prezentarea candidaturilor de către toți subiecții cu acest drept, numărul acestora nu este suficient sau componența biroului electoral al secției de votare constituie un număr par, locurile rămase sunt completate de consiliul electoral de circumscripție, la propunerea CEC, din rândul persoanelor incluse în Registrul funcționarilor electorali.

BESV din străinătate se constituie de către un CECE II distinct, în același termen, dintr-un număr impar de membri, de cel puțin 5 și cel mult 15 persoane. Doi membri se propun de către Ministerul Afacerilor Externe (MAE), care exercită din oficiu funcția de președinte și de secretar al biroului respectiv și câte unul este desemnat de fiecare partid politic reprezentat în Parlament. În cazul în care partidele politice nu prezintă candidaturile lor, sau dacă după prezentarea candidaturilor de către toți subiecții cu acest drept, numărul acestora nu este suficient sau componența biroului constituie un număr par, candidaturile sunt înaintate de către CECE, la propunerea MAE. Dacă nici acesta nu prezintă candidaturile, locurile rămase se completează de către CEC, din rândul persoanelor incluse în Registrul funcționarilor electorali.

NOTĂ!

- ✓ Pentru funcția de membru al CECE și de BESV se desemnează persoane care au urmat cursuri de instruire în cadrul CICDE și dețin certificate de calificare corespunzătoare valabile la data confirmării. Candidaturile pentru CECE II propuse de către judecătorii și consiliile locale trebuie să aibă studii superioare juridice sau în domeniul administrației publice.
- ✓ Particularitățile de organizare și funcționare a consiliului electoral de circumscripție sunt stipulate în art. 35-37 din Codul electoral, precum și în regulamentul de activitate al acestuia.
- ✓ Particularitățile de organizare și funcționare a biroului electoral al secției de votare sunt stipulate în art. 38-41 din Codul electoral, precum și în regulamentul de activitate al acestuia.
- ✓ În cadrul fiecărui consiliu și birou electoral activează permanent câteva persoane degrevate sau convocate. Pe parcursul zilei alegerilor, toți membrii sunt antrenați în activitatea organului electoral din care fac parte.

Organizarea ședințelor organelor electorale

Ședințele organelor electorale sunt publice, organele electorale fiind obligate să informeze alegătorii despre data, ora și subiectele de pe ordinea de zi.

În perioada electorală **ședințele Comisiei Electorale Centrale** se desfășoară conform termenelor stabilite în programul calendaristic al acțiunilor electorale.

Cu cel puțin 24 de ore înainte de începerea ședinței ordinare sau cu cel puțin 12 ore înainte de începerea ședinței extraordinare, proiectul ordinii de zi se publică pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale cec.md, la rubrica „Ședințe CEC”, subrubrica „Ordinea de zi”.

Ședințele organelor electorale pot fi convocate de către președinte sau de către cel puțin 1/3 din numărul total de membri. Ele sunt deliberative, dacă la ele participă mai mult de 1/2 din membrii lor.

NOTĂ!

Observatorii prezenți la ședință trebuie să se legitimeze și să se înregistreze în **borderoul de prezență**, care se anexează la procesul-verbal al ședinței.

Hotărârile organelor electorale se adoptă, prin vot deschis, cu votul majorității membrilor și se semnează de către președinte, iar în absența acestuia de către secretar. În cazul absenței președintelui și a secretarului, hotărârile adoptate se semnează de către președintele ședinței, care se alege la debutul ședinței.

În cadrul Comisiei, dacă la ședință lipsesc președintele și secretarul, hotărârile adoptate se semnează de către vicepreședinte, iar în absența acestuia, de președintele ședinței.

Membrii organului electoral, care nu sunt de acord cu hotărârile adoptate, au dreptul să-și exprime în scris opinia, în termen de 24 de ore de la adoptarea hotărârii, care se anexează la procesul-verbal al ședinței.

ATENȚIE!

Hotărârile organelor electorale, adoptate în limitele competenței lor, sunt executorii pentru autoritățile publice, întreprinderi, instituții și organizații, indiferent de forma lor de organizare juridică, persoanele cu funcții de răspundere, partidele politice, precum și pentru toți cetățenii.

Hotărârile adoptate de organele electorale inferioare se comunică publicului, în cel mai scurt timp, dar nu mai târziu de 24 de ore după adoptare prin plasarea acestora la sediul organului electoral și prin alte mijloace de informare. Hotărârile Comisiei Electorale Centrale se publică pe pagina sa web oficială în termen de 24 de ore de la adoptare, iar hotărârile cu caracter normativ se publică și în Monitorul Oficial.

La cerere, observatorii pot primi copia de pe hotărârea adoptată.

Pentru o bună colaborare, observatorii:

- vor discuta politicos și în mod adecvat cu reprezentanții organelor electorale, adresând doar întrebări referitoare la organizarea și desfășurarea alegerilor, în limita competențelor organului respectiv;
- vor solicita de la reprezentanții autorităților electorale doar documente/informații ce țin de competența acestora, în conformitate cu prevederile legale;
- NU vor face comentarii și NU vor exprima opinii personale referitoare la preferințele lor politice, la acțiunile organelor electorale (nu vor face speculații pe marginea oricăror chestiuni legate de alegeri), NU vor răspândi zvonuri etc.

MONITORIZAREA ACTIVITĂȚILOR LEGATE DE LISTELE ELECTORALE

Temeiul legal: art. 61, 62 și 78 din Codul electoral și Regulamentul cu privire la întocmirea, administrarea, difuzarea și actualizarea listelor electorale.

NTP SECRETIN Forma secretinului LISTA ELECTORALĂ DE BAZĂ		Măsurile, baza și condițiile de accesare de către Membrii de CEC							
Secția de votare nr. _____ Circumscripția electorală nr. _____		Numele, Prenumele, Căminul							
Nr. din	Numele și prenumele alegătorului	Actul național	Domiciliul - Resedința și domiciliul es. de votare	INFP	Starea cu privire la secția de alegere	Observații referitoare la baza și condițiile de accesare de către Membrii de CEC	Notă	Observații referitoare la condițiile de accesare de către Membrii de CEC	Observații referitoare la condițiile de accesare de către Membrii de CEC
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									

Listele electorale de bază se fac accesibile în localurile secțiilor de votare. Observatorii au dreptul să verifice dacă datele cu privire la alegători sunt corecte, să depună solicitări pentru corectarea erorilor comise la înscrierea datelor despre alegători cu cel mult 7 zile înainte de ziua alegerilor, cu anexarea actelor confirmative. Solicitățile se examinează, în termen de 24 de ore, de către organul electoral sesizat, iar deciziile asupra solicitărilor pot fi contestate de subiecții interesați în instanța de judecată.

În legătură cu listele electorale, organele electorale se conduc de principiul transparenței, dar, **ATENȚIE!**, în limitele permise de *Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal*.

ATENȚIE!

Se interzice fotografierea sau copierea listei electorale sau a informației din aceasta.

Alegătorul poate fi înscris numai într-o singură listă electorală și la o singură secție de votare.

Codul electoral prevede trei tipuri de liste electorale: *de bază, suplimentare și pentru votarea la locul aflării*.

Particularități privind listele electorale în cazul alegerilor prezidențiale și referendumului republican:

- ➡ **lista electorală de bază** – se întocmește de CEC și are la bază datele din Registrul de stat al alegătorilor. Aceasta cuprinde toți cetățenii cu drept de vot care își au domiciliul sau reședința temporară în raza teritorială a unei secții de votare.

➔ **lista electorală suplimentară** – se întocmește de către biroul electoral al secției de votare, în aceasta se înscriu:

- alegătorii care, din anumite motive, nu sunt înscrși în lista de bază, însă prezintă un document ce atestă domiciliul sau reședința temporară în raza teritorială a secției de votare în cauză;
- alegătorii care în ziua votării s-au prezentat cu certificat pentru drept de vot;
- persoanele deținute pe baza unui mandat de arest și persoanele condamnate la închisoare, aflate în instituțiile penitenciare amplasate în altă localitate decât locul în care acestea își au înregistrat domiciliul sau reședința temporară;
- alegătorii care nu au înregistrare la domiciliu sau la reședința temporară;
- alegătorii care în ziua votării se află în sanatorii și case de odihnă, în spitale și alte instituții curative staționare, amplasate în altă localitate decât locul în care își au înregistrat domiciliul sau reședința temporară;
- cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot aflați în străinătate;
- cetățenii cu drept de vot din localitățile din stânga Nistrului care au înregistrare la domiciliu sau la reședința temporară în localitățile aflate provizoriu în afara controlului suveran al autorităților constituționale ale Republicii Moldova;
- studenții și elevii cu drept de vot înmatriculați la instituții de învățământ într-o localitate în care nu au înregistrare la domiciliu sau la reședința temporară;
- militarii aflați în unitățile militare, în baza datelor prezentate de comandanții unităților militare respective;
- funcționarii electorali ai birourilor electorale ale secțiilor de votare care în ziua alegerilor își desfășoară activitatea la secția de votare respectivă, fără prezentarea certificatului pentru drept de vot.

➔ **lista electorală pentru votarea la locul aflării** – se întocmește de către biroul electoral al secției de votare și se semnează de către președintele biroului. Cuprinde alegătorii care, din motive de sănătate sau din alte motive temeinice, nu se pot deplasa la sediul secției de votare. În lista electorală de bază, în dreptul numelui alegătorului respectiv se face mențiunea „Votat la locul aflării”.

Cel târziu cu 20 de zile înainte de ziua alegerilor, listele electorale de bază se fac accesibile în localurile secțiilor de votare, fiind asigurată posibilitatea de a lua cunoștință de acestea și de a verifica corectitudinea întocmirii lor de către alegători, reprezentanții concurenților electorali și observatori.

NOTĂ!

- ✓ Pentru persoanele care își satisfac serviciul militar, listele electorale se întocmesc pe baza datelor prezentate de comandanții unităților militare respective.
- ✓ Pentru secțiile de votare constituite în sanatorii și case de odihnă, în spitale și alte instituții curative staționare, listele electorale se întocmesc pe baza propriei declarații de ședere ori a datelor prezentate de conducătorii instituțiilor menționate.

Cazuri speciale

Dacă alegătorul se va afla în ziua alegerilor într-o altă localitate din Republica Moldova decât cea în care își are domiciliul sau reședința temporară, el va putea:

- ✓ **să-și declare locul nou de ședere** (fără prezentarea dovezii adresei de ședere), până la data de **25 septembrie inclusiv**, la organul administrației publice locale din localitatea în care dorește să voteze, pentru a putea fi înscris în lista de alegători la secția de votare corespunzător locului șederii.
- ✓ începând cu **30 septembrie** și până la **19 octombrie inclusiv**, în baza actului de identitate, să depună o cerere prin care să solicite biroului electoral al secției de votare la care este arondat să-i fie eliberat un **certificat pentru drept de vot**. Certificatul îi va permite să voteze la orice secție de votare din țară.
- ✓ **studentii și elevii** cu drept de vot înmatriculați în instituții de învățământ într-o localitate în care nu au înregistrare la domiciliu sau la reședința temporară pot vota la orice secție de votare deschisă în această localitate, fiind obligați să prezinte actul de identitate și carnetul de student/elev al instituției de învățământ din localitatea respectivă.

ATENȚIE!

Atât **declarația de ședere**, cât și **certificatul pentru drept de vot** sunt utilizate doar pentru exercitarea dreptului de vot.

După finalizarea alegerilor, valabilitatea acestor documente se pierde și, la următorul scrutin, procedura trebuie repetată.

Procedurile descrise mai sus nu afectează în niciun fel înregistrarea alegătorului la domiciliu sau la reședință.

Aceste proceduri nu se aplică pentru votarea în afara țării sau pentru alegătorii cu domiciliul în localitățile din stânga Nistrului.

MONITORIZAREA OPERAȚIILOR ÎN LEGĂTURĂ CU BULETINELE DE VOT

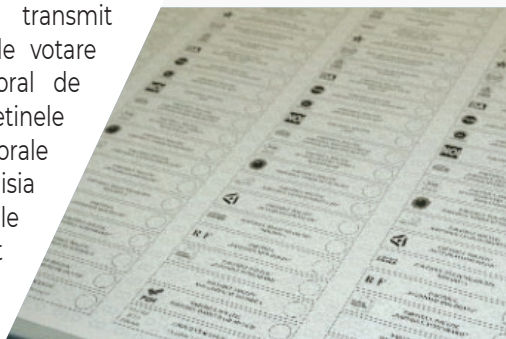
Observatorii au dreptul să asiste, fără a se implica în proces, la pregătirea, tipărirea, numărarea și expedierea buletinelor de vot.

Observatorii au dreptul să ia cunoștință de modelele buletinelor de vot la sediul biroului electoral respectiv.

NOTĂ!

Despre data, ora și locul unde se vor efectua aceste operații, observatorii vor fi informați în prealabil de către Comisia Electorală Centrală.

Buletinele de vot tipărite se transmit birourilor electorale ale secțiilor de votare prin intermediul consiliului electoral de circumscripție sub paza poliției. Buletinele de vot se expediază consiliilor electorale de circumscripție de către Comisia Electorală Centrală cel târziu cu 2 zile înainte de ziua alegerilor și se remit birourilor electorale ale secțiilor de votare cu o zi înainte de ziua alegerilor.

Buletinele de vot tipărite se păstrează la consiliul electoral de circumscripție și se transmit în preziua alegerilor biroului electoral al secției de votare în baza unui act de predare.

NOTĂ!

- ✓ Buletinele de vot se vor transporta într-un vehicul luat în locațiune de organul electoral, însoțit de escorta angajaților organelor teritoriale de poliție, pentru a asigura securitatea în timpul deplasării.
- ✓ Membrii organelor electorale **NU** vor oferi transport/locuri în transport observatorilor sau altor persoane abilitate să observe procesul.

MONITORIZAREA ACTIVITĂȚILOR DIN ZIUA VOTĂRII

Toate activitățile desfășurate de organele electorale în perioada electorală au un singur scop – ca ziua votării să se desfășoare conform programului, fără incidente, cu respectarea legislației și a standardelor internaționale în domeniul electoral.

Din aceste considerente, prezența observatorilor la secțiile de votare, anume în această zi, este foarte importantă.

Deschiderea secției de votare

În ziua votării, între orele 06.30-7.00, președintele biroului electoral al secției de votare împreună cu operatorul desemnat fixează și activează camera video care va înregistra operațiunile electorale.

În prezența a cel puțin jumătate din membrii biroului electoral, președintele verifică urnele, cabinetele, existența listelor electorale, buletinelor de vot, ștampilelor și întocmește în două exemplare procesul-verbal privind pregătirea deschiderii

secției de votare după care introduce un exemplar al procesului-verbal în urna de vot staționară, închide și sigilează urnele prin sigilii cu sistem de autoblocare. Procesul-verbal se semnează de toți membrii biroului electoral al secției de votare prezenți, iar după ce un exemplar este introdus în urna de vot, președintele biroului declară votarea deschisă. În cazul existenței mai multor urne de vot staționare, procesul-verbal se introduce doar în una dintre ele.

Tot la această oră pot veni și observatorii. Responsabili de comunicarea cu observatorii sunt președintele și secretarul biroului electoral.

Pe parcursul zilei votării, observatorii monitorizează toate procesele legate de desfășurarea zilei alegerilor, semnalează eventualele nereguli, presupusele fraude și întocmesc un raport. Atunci când se prezintă la secția de votare, observatorul prezintă secretarului biroului legitimația de observator și actul de identitate în original în baza căruia a fost acreditat.

Biroul electoral al secției de votare poartă întreaga responsabilitate pentru organizarea votării, pentru secretul exprimării voinței alegătorilor, pentru amenajarea localului secției de votare, astfel încât să fie asigurate condiții corespunzătoare pentru exercitarea dreptului de vot, inclusiv al persoanelor cu dizabilități.

Timpul și locul votării

Alegerile au loc într-o singură zi, de duminică. Prin derogare, alegerile în unele circumscripții electorale sau secții de votare pot fi desfășurate, din motive obiective (pandemii, situații excepționale, asigurarea dreptului la vot în condiții neordinare, numărul mare de alegători înregistrați la secțiile de vot de peste hotare etc.), pe parcursul a două zile (sâmbătă și duminică), fapt stabilit prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale cu cel puțin 25 de zile înainte de ziua alegerilor.

Votarea se efectuează în ziua alegerilor între orele 07.00 și 21.00, ora locală a țării pe teritoriul căreia se află secția de votare.

Răspunderea pentru asigurarea în ziua alegerilor a ordinii în localul secției de votare și pe o rază teritorială de 100 de metri în jurul localului votării o poartă președintele biroului electoral al secției de votare împreună cu reprezentantul forțelor de ordine. Deciziile luate în acest scop sunt executorii pentru toți. Neexecutarea dispozițiilor președintelui biroului electoral atrage după sine răspunderea contravențională.

În timpul rezervat votării se interzic închiderea localului de votare și suspendarea votării, cu excepția cazurilor de dezordine în masă, de calamități naturale, de alte circumstanțe neprevăzute, care îi pun pe alegători în pericol sau fac imposibilă efectuarea votării. În aceste cazuri, președintele biroului electoral al secției de votare poate suspenda votarea pentru cel mult 2 ore, timp în care va aduce localul secției de votare în starea corespunzătoare sau va găsi un alt local, înștiințând despre acest fapt alegătorii.

Persoanele care au dreptul să asiste la votare nu pot fi obligate să părăsească localul secției de votare în timpul suspendării votării.

Reguli pentru observatori

Secția de votare trebuie să fie amenajată astfel încât observatorilor să le fie asigurate zone de staționare și condiții pentru a asista la toate operațiunile electorale, fără a crea dificultăți în desfășurarea acestora.

Observatorilor le este **INTERZISĂ**:

➡ deplasarea nemotivată/dezorganizată prin încăpere

NOTĂ!

Pe parcursul zilei votării, observatorii se vor putea deplasa prin secția de votare **DOAR** dacă observă nereguli sau pentru a solicita o concretizare, a pune întrebări membrilor biroului electoral.

➡ staționarea în imediata apropiere de membrii biroului electoral, în special a celor responsabili de eliberarea buletinelor de vot;

➡ compromiterea confidențialității datelor personale ale alegătorilor;

➡ comunicarea cu alegătorii sau acordarea de ajutor alegătorilor la votare.

La cererea observatorilor, președintele notează comentariile și obiecțiile formulate de aceștia în privința procedurii votării într-un act care se anexează la procesele-verbale ale biroului electoral al secției de votare.

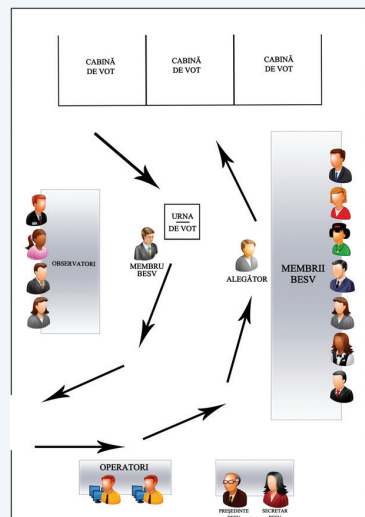
ATENȚIE!

Observatorii pot efectua filmări foto și video **DOAR** cu înștiințarea președintelui organului electoral, fără a pune în pericol secretul și securitatea votului sau protecția datelor cu caracter personal.

Cum se votează corect?

Localul secției de votare se amenajează astfel încât să asigure derularea corectă și transparentă a procesului electoral, precum și să garanteze caracterul secret al votului.

1. Alegătorul intră în secția de votare și prezintă operatorului de calculator actul de identitate.
2. Operatorul de calculator introduce datele de identificare ale alegătorului în sistem, iar sistemul verifică dacă alegătorul îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru exercitarea dreptului de vot, dacă este arondat anume la secția de votare la

care s-a prezentat și va semnala dacă alegătorul a mai votat la o altă secție de votare în cadrul acestor alegeri.

3. Alegătorul trece la masa unde stau membrii biroului electoral al secției de votare și prezintă actul de identitate. Membrul biroului găsește numele alegătorului în lista electorală.
4. Alegătorul semnează în lista electorală în dreptul numelui său și primește buletinele de vot de la membrul biroului electoral.
5. Alegătorul completează buletinul de vot **numai în cabina pentru vot secret**. Dacă din motive temeinice alegătorul nu poate vota singur, are dreptul să cheme în cabină o altă persoană aleasă de el pentru a-l ajuta, cu excepția funcționarilor electorali din cadrul biroului, observatorilor sau altor persoane autorizate să asiste la operațiunile electorale.
6. Alegătorul aplică ștampila cu inscripția „Votat” în interiorul cercului unui singur patruleter din buletinul de vot, ceea ce înseamnă că a votat pentru concurentul electoral corespunzător sau pentru una dintre opțiunile la referendum.
7. Alegătorul pliază buletinul de vot și îl introduce OBLIGATORIU în urna de vot.

NOTĂ!

Dacă alegătorul a completat greșit buletinul de vot, dar încă nu l-a introdus în urnă, la cererea lui, biroul electoral al secției de votare anulează acest buletin și îi eliberează imediat, numai o singură dată, un nou buletin de vot. Acest caz va fi consemnat în procesul-verbal cu privire la rezultatele numărării voturilor, iar în lista electorală la rubrica „Notă” se va face mențiunea corespunzătoare.

ATENȚIE!

Un alegător poate să se prezinte la votare **DOAR** o singură dată și **DOAR** la o singură secție de votare.

Votarea unor categorii speciale de alegători

Votarea la locul aflării – în cazul în care, din motive de sănătate sau din alte motive temeinice, alegătorul nu se poate deplasa la sediul secției de votare în a cărei rază teritorială își are domiciliul sau reședința temporară, el poate solicita să voteze la locul aflării. În baza listei electorale pentru votarea la locul aflării votează alegătorii care sunt înscrși în lista electorală de bază, în dreptul numelui acestora se face mențiunea „Votat la locul aflării”.

Votarea persoanelor cu dizabilități – alegătorul care, din motive de sănătate sau din alte motive temeinice, nu poate completa singur buletinul de vot, la cererea sa, i se pun la dispoziție echipamente de asistență și / sau un însoțitor ales de el îi acordă ajutor în cabina de vot. Însoțitorul nu poate fi din rândul membrilor biroului electoral al secției de votare, al persoanelor acreditate sau al candidaților. Aceste cazuri vor fi consemnate aparte în raportul biroului electoral al secției de votare.

NOTĂ!

Observatorii pot însoți urna de vot mobilă. Membrii organelor electorale **NU** vor oferi transport/locuri în transport observatorilor sau altor persoane abilitate să observe procesul.

NOTĂ!

- ✓ Cetățenii moldoveni din SUA, Canada, Norvegia, Finlanda, Suedia și Islanda vor putea vota prin corespondență. Pentru aceasta, ei urmau să se înregistreze pe platforma „Înregistrarea prealabilă” (inregistrare.cec.md) cu cel puțin 45 de zile înainte de ziua alegerilor.
- ✓ Expedierea buletinelor de vot către alegători va începe cu cel târziu 20 de zile înainte de ziua alegerilor. După votare, plicurile se expediază prin intermediul oficiului poștal sau al curierului. Plicurile trebuie să ajungă la biroul electoral indicat pe plic cel târziu la data de 17 octombrie 2024.
- ✓ Mai multe detalii sunt prevăzute în Regulamentul privind particularitățile organizării și implementării votului prin corespondență, aprobat prin hotărârea CEC nr. 2680/2024.

Închiderea secției de votare

După expirarea timpului rezervat votării, președintele biroului electoral al secției de votare declară votarea încheiată și dispune închiderea secției de votare.

Alegătorii care la ora 21:00 sunt în așteptare în afara secției de votare vor fi invitați în interior pentru a-și exercita dreptul de vot.

Echipa plecată cu urna mobilă va reveni la secția de votare până la ora 21:00.

Imediat după ce revin la sediul secției de votare, membrii echipei care se deplasează cu urna de vot mobilă transmit operatorilor Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri” lista electorală de bază pentru votarea la locul aflării și/sau lista electorală suplimentară pentru votarea la locul aflării, pentru a fi înregistrat în sistem faptul participării la votare a persoanelor care au votat în baza acestor liste.

NOTĂ!

Biroul electoral decide asupra prelungirii, cu cel mult 2 ore, a termenului votării pentru a le permite alegătorilor care stau în rând la secția de votare respectivă să-și realizeze drepturile, informând despre prelungire consiliul electoral de circumscripție și Comisia Electorală Centrală.

Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor votării

Din momentul închiderii secției de votare, membrii biroului electoral al secției de votare rămân în ședință și participă la operațiunile electorale de numărare a voturilor, de întocmire a proceselor-verbale și a raportului biroului electoral. În caz de incapacitate fizică sau din alte motive extraordinare, membrul biroului poate părăsi sediul secției de votare și acest fapt se consemnează în raportul biroului electoral al secției de votare.

De asemenea, în local pot rămâne doar persoanele autorizate să asiste la operațiile în legătură cu buletinele de vot și la totalizarea rezultatelor votării, inclusiv observatorii.

ATENȚIE!

Au dreptul să numere buletinele de vot și să totalizeze rezultatele votării **DOAR** membrii biroului electoral al secției de votare.

După ce biroul va finaliza procedurile de numărare, de totalizare a rezultatelor votării și de împachetare a tuturor documentelor și materialelor electorale, localul secției de votare se va deschide.

Pe parcursul desfășurării acestor proceduri se interzice intrarea sau ieșirea persoanelor din incinta localului secției de votare.

La numărarea voturilor, membrii biroului se vor ghida de **principiul transparenței**, ceea ce asigură încrederea în rezultatele votării. Prin urmare, întregul proces de numărare a voturilor ar fi bine să fie monitorizat de către observatori.

În procesul numărării și totalizării voturilor, membrii biroului electoral vor urma **procedura descrisă, separat pentru fiecare tip de scrutin:**

1. Se amenajează locul pentru numărarea voturilor.
2. Înainte de deschiderea urnelor de vot, toate ștampilele cu mențiunea „Votat” se adună, se numără și se transmit președintelui biroului electoral al secției de votare.
3. Se numără buletinele de vot rămase neutilizate și cele restituite de alegători și se anulează prin perforarea acestora.
4. Se stabilește numărul alegătorilor cărora le-au fost eliberate buletine de vot.
5. Se verifică integritatea sigiliilor aplicate pe urnele de vot.
6. Se calculează numărul buletinelor de vot din urna de vot mobilă, se confruntă cu numărul de buletine care au fost eliberate în acest scop, apoi se adună la celelalte buletine.

7. Se calculează numărul de buletine de vot din urna staționară. Se constată numărul de alegători care au participat la votare prin determinarea numărului de buletine de vot extrase din urnele de vot staționare și cele mobile și se compară cu numărul de alegători care au primit buletine de vot.
8. Buletinele nevalabile nu se includ în numărul total de voturi valabil exprimate.

NOTĂ!

- ✓ În procesul de numărare a voturilor, președintele biroului electoral sau membrul desemnat de acesta ia de pe masă câte un buletin, îl ridică în așa fel încât cei ce asistă la numărarea voturilor să îl poată vedea și îl demonstrează pe față și pe verso. Un alt membru / alți membri pun fiecare buletin astfel demonstrat pe masă în fața fanionului/plăcuței cu denumirea concurentului electoral pentru care s-a dat votul respectiv.
- ✓ Dacă buletinul de vot este considerat nevalabil, președintele biroului electoral al secției de votare acordă tuturor membrilor biroului electoral și persoanelor autorizate să asiste la operațiunile electorale posibilitatea de a examina buletinul de vot care urmează a fi declarat nevalabil.
- ✓ Dacă membrii biroului electoral al secției de votare au îndoieli în privința valabilității buletinului de vot, problema se soluționează prin vot deschis, iar rezultatul votului se consemnează în procesul-verbal al ședinței biroului electoral.
- ✓ Pentru a evita eventualele erori, se vor verifica încă o dată rezultatele numărării voturilor.

După finalizarea operațiunii de numărare a voturilor, biroul electoral întocmește procesul-verbal privind rezultatele numărării voturilor, în conformitate cu *art. 81-83 din Codul electoral*.

Procesul-verbal privind rezultatele numărării voturilor se întocmește în 3 exemplare, în prezența membrilor biroului electoral al secției de votare, a reprezentanților concurenților electorali și a altor persoane autorizate să asiste la operațiunile electorale. Imediat după ce a fost semnat de către toți membrii biroului electoral al secției de votare, operatorul introduce în Sistemul informațional automatizat de stat „Alegeri”, sub supravegherea președintelui biroului, datele conținute în procesul-verbal privind rezultatele numărării voturilor. Un exemplar al procesului-verbal se păstrează la biroul electoral al secției de votare, iar un alt exemplar se prezintă consiliului electoral de circumscripție.

ATENȚIE!

Copia de pe procesul-verbal cu privire la rezultatele numărării voturilor, confirmate de către președintele biroului electoral al secției de votare prin semnătură și ștampilă, se înmânează observatorilor și persoanelor autorizate să asiste la operațiunile electorale. Un exemplar se afișează imediat la intrarea în secția de votare.

NOTĂ!

Procedura de numărare, totalizare, centralizare și afișare a rezultatelor votului prin corespondență, precum și procedura de sistematizare și transmitere a documentelor (materialelor) și echipamentului electoral după totalizarea voturilor prin corespondență sunt stabilite printr-un regulament separat, aprobat de Comisia Electorală Centrală.

Împachetarea și transmiterea materialelor electorale

Observatorii au posibilitatea de a monitoriza toate acțiunile privind împachetarea, sigilarea, transmiterea și centralizarea documentelor și materialelor electorale.

După finalizarea numărării buletinelor de vot, toate materialele și documentația electorală vor fi împachetate și sigilate.

În cazul referendumului republican și alegerilor prezidențiale, președintele **biroului electoral al secției de votare** transmite **consiliului electoral de circumscripție de nivelul al doilea**, cât de curând posibil, dar nu mai târziu de **18 de ore** după închiderea secțiilor de votare, documentele și materialele electorale în conformitate cu prevederile instrucțiunii adoptate de CEC. Transportarea documentelor electorale sigilate, însoțită de paza poliției, se va face de președinte și de cel puțin doi membri ai biroului electoral al secției de votare.

Consiliul electoral de circumscripție de nivelul al doilea va prezenta materialele și documentația electorală **Comisiei Electorale Centrale**, în termen de **48 de ore** după închiderea secțiilor de votare.

Odată cu transmiterea procesului-verbal de totalizare a rezultatelor alegerilor pe circumscripție către instituțiile sus-menționate, consiliul electoral de circumscripție afișează, la intrarea în sediul său, o informație detaliată privind rezultatele alegerilor pe circumscripție.

În termen de 5 zile, în baza actelor prezentate de către consiliile electorale de circumscripție, Comisia Electorală Centrală aprobă procesul-verbal privind rezultatele votării la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova pe țară și cel privind rezultatele votării la referendumul republican constituțional și întocmește rapoartele privind rezultatele alegerilor și ale referendumului.

Anexă. Datele de contact ale organelor electorale

COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ

Adresa: str. Vasile Alecsandri, nr.119, Chișinău, MD-2012

Membrii CEC	
CARAMAN Angelica , președintă	(022) 251-451
POSTICA Pavel , vicepreședinte	(022) 251-455
MUNTEANU Dana , secretar	(022) 251-453
BARBUROȘ Tatiana	(022) 784-651
FILIPOV Vadim	(022) 251-475
LEFTER-SIMAȘCO Rita	(022) 251-473
CATÎRĂU Mircea	(022) 251-472
POSTOLACHE Vasile	(022) 251-474
VANGHELII Teodora	(022) 251-475

Aparatul CEC		
Anticamera		
Tel.: (022) 251-451	Fax: (022) 234-047	E-mail: info@cec.md
Șefa/șef direcție	Telefon	E-mail
 Direcția management alegeri		
Gasiuc Andrei	(022) 251-466	andrei.gasiuc@cec.md
 Direcția comunicare, relații publice și mass-media		
Sîrbu Rodica	(022) 251-468	rodica.sirbu@cec.md
 Direcția analiză și documentare		
Angheli Cristina	(022) 251-462	cristina.angheli@cec.md
 Direcția juridică		
Jumiga Olesea	(022) 201-896	olesea.jumiga@cec.md
 Direcția tehnologii informaționale și gestionarea listelor electorale		
Constantin Andrei	(022) 201-893	andrei.constantin@cec.md
 Direcția financiar-economică		
Voiticovschi Liliana	(022) 578-993	liliana.voiticovschi@cec.md
 Direcția supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale		
Stepaniuc-Balmuș Silvia	(022) 578-993	silvia.stepaniuc@cec.md

CONSILII ELECTORALE DE CIRCUMSCRIPȚIE NIVELUL II

PREȘEDINȚI	ADRESA	TELEFON/EMAIL
Valentina VOLONTIR	mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, nr. 83 Primăria, et. I	(+373) 22 546304
Svetlana COLESNIC	mun. Bălți, Piața Independenței, 1, bir. 223	(+373) 60735572
Petru BOICU	or. Anenii Noi, str. Piața 31 August, 4, of. 205, et. II	(+373) 68938914
Violeta TOPALĂ	or. Basarabeasca, str. Karl Marx, 55, Consiliul raional, bir. 200, et. II	(+373) 67451891
Vadim SARACUȚA	or. Briceni, str. Independenței 48, bir. 2, et. IV	(+373) 69867577
Alina CARANIC	mun. Cahul, str. Piața Independenței, nr. 2, et. I, sala de ședințe a Consiliului raional	(+373) 79635179
Svetlana PETREANU	or. Cantemir, str. Trandafirilor nr. 2, sala de ședințe, et. II	(+373) 79522192
Cheorghie IOSOB	or. Călărași, strada Biruinței nr.1/1, bir. 6, et. I	(+373) 69064504
Nina VÎRLAN	or. Căușeni, bd. M. Eminescu 31, et. I, sala de ședințe	(+373) 78531513
Olga DOBRIOGLO	or. Cimișlia, str. Ștefan cel Mare 12, et. I	(+373) 69827783
Tatiana CANTÎR	or. Criuleni, str. 31 August 1989, nr. 108, bir. 101	(+373) 68526939
Ana TROCIN	or. Dondușeni, str. Independenței, nr. 47	(+373) 61058551
Oxana GRIGORIȚA	or. Drochia, str. Independenței nr. 15, sala de ședințe	(+373) 69331300
Ana NIȚULAȘ	r-n Dubăsari, s. Cosnita, str. Păcii 70, bir. 309, et. III	(+373) 67364172
Natalia STĂNIȘOR	mun. Edineț, str. Independenței 33, Consiliul raional, bir. 003-004 parter	(+373) 69859919
Alina ALIEV	or. Fălești, str. Ștefan cel Mare, 50, bir. 130, 210	(+373) 69088362
Minodora BEIU	or. Florești, str. Ștefan cel Mare, 63, et. I	(+373) 69468117
Mariana HANGANU	or. Glodeni, str. Ștefan cel Mare nr. 16, Centrul de Cultură Glodeni, sala de lectură, Biblioteca publică „Vasile Coroban”, et. I	(+373) 69623707
Zinaida DUBCEAC	mun. Hâncești, str. Mihalcea Hincu, 138, bir. 200, et. II	(+373) 68259231
Adrian GAMARȚA-EȘANU	or. Ialoveni, bd. Alexandru cel Bun, 33, et. II, sala de protocol	(+373) 61099179
Roxana CEORIC	or. Leova, str. Independenței, 5, Consiliul raional	(+373) 26323450
Leonid MURA	or. Nisporeni, str. Suveranității, 2, et. III	(+373) 61120243
Sergiu ȚARALUNGA	or. Ocnița, str. Independenței, 51, bir. 301, et. III	(+373) 61143425
Irina TABAN	mun. Orhei, str. Mihai Eminescu, 2, Sala de ședințe, Consiliul raional Orhei, et. III	(+373) 69522788
Ruslan SOCOL	or. Rezina, str. 27 August 1, Consiliul raional, bir. 28, et. II	(+373) 68838221
Anatolie PETRAȘESCU	or. Râșcani, str. Independenței, 38, Consiliul raional, et. I	(+373) 256 22348 (+373) 69929440
Oleg TUDOSAN	or. Sângerei, str. Independenței, 111, et. II	(+373) 68050001
Stela ZABRIAN	mun. Soroca, str. Ștefan cel Mare, 5	(+373) 69684259
Stela BALTAGA	mun. Strășeni, str. Mihai Eminescu 28, et. I (sala de conferințe a Consiliului Raional Strășeni)	(+373) 69511222
Chenadie CIOBANU	or. Soldănești, str. 31 August, 1, et. II, sala de protocol	(+373) 69490039
Aliona MUNTEAN	or. Ștefan Vodă, str. Libertății nr.1, Consiliul raional, sala de ședințe, et. II	(+373) 69183099
Natalia NEICULOVA	or. Taraclia, str. K. Marx, 69, et. I	(+373) 69114097
Sergiu LAZĂR	or. Telenești, str. 31 August 9, Consiliul raional, bir. 7, et. I	(+373) 68344414
Vasile TURCANU	mun. Ungheni, str. Națională, 11	(+373) 69991818
Anatolie CÎSSA	UTA Găgăuzia, mun. Comrat, str. Tretiacov, 36, et. I	(+373) 79376465
Valeriu ROTARU (pentru stânga Nistrului)	mun. Chișinău, str. Studenților, nr. 7	(+373) 60184040
Victor MARTIN (pentru străinătate)	mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 83	externe@cec.md

Comisia Electorală Centrală din Republica Moldova

Adresa: str. Vasile Alecsandri, nr.119, Chișinău, MD-2012

Tel.: +373 (022) 251 451; Fax: +373 (022) 234 047

E-mail: info@cec.md

Web page: cec.md, voteara.md

Pagina Facebook: Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova